

Verwerkersovereenkomsten in het mbo

Inleiding

Vanuit de instellingen wordt geregeld de vraag gesteld over hoe we als sector omgaan met verwerkersovereenkomsten. Voorheen noemden we dat bewerkersovereenkomsten, in het kader van de AVG wordt een nieuwe term gebruikt. Vanaf 25 mei 2018 treedt de Algemene Verordening Gegevensbescherming in werking. Deze verordening stelt een aantal eisen aan verwerkingsverantwoordelijken (Colleges van Bestuur) als het gaat om het maken van afspraken met leveranciers (verwerkers): de verwerkersovereenkomsten (onder de Wbp bewerkersovereenkomsten genoemd) moeten voldoen aan een aantal formele eisen.

Ook wordt door de instellingen de vraag gesteld hoe de trajecten van Kennisnet (convenant) en SURF zich tot elkaar verhouden. Deze memo moet instellingen helpen om te bepalen hoe er met verwerkersovereenkomsten wordt omgegaan. Deze kwestie is actueel omdat instellingen in mei 2018 volgens de AVG moeten werken.

Stand van zaken convenant

Voor het po en vo geldt het convenant dat is afgesloten met uitgevers, distributeurs en educatieve systeemleveranciers. Inmiddels hebben 190 partijen zich daarbij aangesloten. De volledige lijst van deelnemers is te vinden op www.privacyconvenant.nl. Bij het convenant behoort een modelverwerkersovereenkomst versie 2.0. Deze overeenkomst is getoetst bij de AP en met verschillende juristen. Bij het ongewijzigde gebruik van die bijeenkomst is het niet nodig deze zelf nog eens te laten toetsen (maar dat mag natuurlijk wel). Bij die modelverwerkersovereenkomst worden bijsluiters gemaakt die leverancier specifiek zijn. Het gaat daarbij om een privacy- en technische bijsluiter. Deze zijn (nog) niet met alle leveranciers geregeld.

De mbo sector heeft aangegeven dat we willen aansluiten op het convenant. Tijdens de regiobijeenkomsten voor bestuurders is groen licht gegeven om het convenant mbo proof te maken, inclusief de aangepaste modelverwerkersovereenkomst. Die aangepaste modelovereenkomst moet AVG-compliant zijn. Dat wordt een versie 3.0.

Samen met de MBO Raad en Kennisnet wordt gewerkt aan de aanpassing van het convenant en de modelverwerkersovereenkomst. Dat gebeurt in het Tactisch Overleg Privacy, waar ook de private partijen vertegenwoordigd zijn. Deze moet gereed zijn op 3 februari 2018.

Tegelijkertijd is een werkgroep bezig om met leveranciers bijsluiters af te spreken. Deze werkgroep opereert onder de regiegroep IBP, een samenwerking tussen Kennisnet, saMBO-ICT, SURF en de instellingen. Dezelfde regiegroep organiseert de bijeenkomsten van het netwerk IBP. De informatie over deze bijsluiters staat op de webomgeving van dit netwerk.

Overigens zal er op basis van deze afspraken altijd nog een verwerkersovereenkomst getekend moeten worden door een leverancier en de instelling. Het scheelt een instelling veel werk wanneer gebruik wordt gemaakt van de modelverwerkersovereenkomst en de collectieve bijsluiters. Een extra juridische toetsing is dan niet nodig.

Stand van zaken SURF

Wanneer via SURFmarket een licentie wordt afgenomen is de verwerkersovereenkomst onderdeel van de overeenkomst. In feite ontvangt een instelling een verwerkersovereenkomst die alvast is ondertekend door de leveranciers. De basis voor de verwerkersovereenkomst is het juridisch normenkader van SURF. Dat heeft geleid tot een wat strengere set eisen dan in het kader van het convenant. Die strengere eisen hebben vooral betrekking op audits en rapportage.

Bij sommige leveranciers was het niet mogelijk om geheel en al te voldoen aan het normenkader. In dat geval streeft SURF ernaar om aan te geven wat de afwijkingen zijn. Een instelling kan dan zelf bepalen of dat redelijke afwijkingen zijn. Overigens is een normale route binnen een instelling, dat de verwerkersovereenkomst eerst wordt

voorgelegd aan de FG, vervolgens wordt ondertekend door het college van bestuur. Het is aan de FG om te bepalen of overeenkomst voldoet voor de instelling.

Omdat de AVG in mei komend jaar van kracht wordt, legt SURF de laatste hand aan een wijziging van het model dat gebruikt wordt voor de verwerkersovereenkomsten. Dit nieuwe model zal medio november beschikbaar komen. Het zal dan gebruikt worden bij het opstellen van overeenkomsten in het kader van nieuwe contracten met leveranciers.

Een verwerkersovereenkomst is een overeenkomst tussen de instelling en een leverancier. Daarmee een onderdeel van het contract tussen instelling en leverancier. Het is geen eis die SURF stelt om aangesloten te kunnen worden op SURFconext. Wel moet een instelling een verwerkersovereenkomst sluiten met de dienstverlener SURF om gebruik te maken van SURFconext zelf.

Wanneer een aantal instellingen een gezamenlijke aanbesteding laat uitvoeren door SURF, moet ook worden gesproken over de verwerkersovereenkomst. In dat geval kan natuurlijk worden gekozen om aan te sluiten bij het convenant of om te laten voldoen aan de modelovereenkomst van SURF.

Wanneer geldt SURF en wanneer het convenant?

Er zijn drie typen van leveranciers:

Groep 1: deelnemers aan het convenant

Groep 2: leveranciers waarmee licenties worden afgenomen bij SURFmarket

Groep 3: overige leveranciers

Wat moet je als instelling doen?

Voor de eerste groep wordt gewerkt aan de totstandkoming van het convenant en de modelverwerkersovereenkomst, die moet gereed zijn op 3 februari 2018. In de tussentijd wekt een werkgroep aan de ontwikkeling van benodigde bijsluiters, die leverancier specifiek zijn. Het is in het belang van een instelling om deze ongewijzigd over te nemen. Dat scheelt tijd en een extra juridische toetsing.

Bij het afsluiten van een licentie via SURFmarket wordt een verwerkersovereenkomst opgeleverd die al is ondertekend door de leverancier. De instelling kan de overeenkomst nog toetsen wanneer deze afwijkt van de modelovereenkomst van SURF. Daarom levert SURF ook een compliance overzicht.

Voor de derde groep zal een instelling zelf een verwerkersovereenkomst moeten opstellen. Daarbij kan gebruik worden gemaakt van de modellen van het convenant of van SURF.

In alle gevallen is de instelling zelf verantwoordelijk voor het afsluiten van de overeenkomst. Ondanks het convenant en een licentie, zal de instelling een exemplaar moeten beoordelen en ondertekenen. Datzelfde geldt voor de leverancier.

Een instelling is verplicht om onder de AVG een goede administratie bij te houden van de contracten en de verwerkersovereenkomsten. Dat kan bij controle van pas komen.

Model verwerkersovereenkomst Framework IBP

In het Framework IBP, het kader voor implementatie van IBP in het mbo dat breed in de sector wordt toegepast, is momenteel een model verwerkersovereenkomst opgenomen die mbo-instellingen kunnen gebruiken. Dit model is (volledig) gebaseerd op de model verwerkersovereenkomst die bijlage is bij het privacyconvenant 2.0 zoals dat van toepassing is op de po- en vo-sector. Dit model voldoet aan de huidige Wet bescherming persoonsgegevens.

Zodra de mbo-sector zal zijn aangesloten op het privacyconvenant, wordt de model verwerkersovereenkomst van het Framework IBP vervangen door de model verwerkersovereenkomst van het privacyconvenant.

Werkgroep verwerkersovereenkomst (Regiegroep IBP)

Er is een werkgroep verwerkersovereenkomst opgericht door de Regiegroep IBP. Deze werkgroep die bestaat uit vertegenwoordigers en deskundigen van een aantal mbo-instellingen. De werkgroep wordt ondersteund door saMBO-ICT en Kennisnet. Deze werkgroep bespreekt en toetst verwerkersovereenkomsten van een aantal grote leveranciers in het mbo. Hierbij wordt momenteel de model verwerkersovereenkomst 2.0 van het Framework IBP gebruikt. In overleg met leveranciers wordt de verwerkersovereenkomst met ingevulde bijsluiters doorgenomen. De uitkomst is een verwerkersovereenkomst die als basis kan dienen voor mbo-instellingen die met deze leverancier zelf een verwerkersovereenkomst afsluiten. Dit voorkomt discussie en dat steeds 'het wiel opnieuw moet worden uitgevonden'. Mbo-instellingen mogen er op vertrouwen dat deskundigen voor hen de verwerkersovereenkomst inhoudelijk (technisch en juridisch) hebben getoetst.

Na het aansluiten van de mbo-sector bij het privacyconvenant, zal de werkgroep de nieuwe model verwerkersovereenkomst van het convenant gaan hanteren. Indien de mbo sector nog niet bij het privacyconvenant zal zijn aangesloten, zal gebruik worden gemaakt van de (nieuwe) model verwerkersovereenkomst van het Framework IBP. Reeds getoetste verwerkersovereenkomst worden zo nodig herzien of aangepast.

Veel gestelde vragen

1. *Moet ik wachten met het afsluiten van een verwerkersovereenkomst totdat de mbo-sector is aangesloten bij het privacyconvenant? Of totdat er een nieuw model is dat is gebaseerd op de AVG?*
Nee, onder de Wbp is het ook verplicht om een verwerkersovereenkomst (verwerkersovereenkomst genoemd) af te sluiten. Omdat er voor het mbo nog geen model is dat is aangepast aan de AVG, is het advies om de model verwerkersovereenkomst van het Framework te gebruiken. Daarin is een clause opgenomen dat de mbo-instelling en de leverancier opnieuw in gesprek gaan over een nieuwe overeenkomst aan de hand van de model verwerkersovereenkomst van het privacyconvenant zodra de mbo-sector daarbij is aangesloten. Het is beter een verwerkersovereenkomst te hebben dan helemaal geen verwerkersovereenkomst.
2. *Moet ik mijn verwerkersovereenkomst nú al aanpassen aan de AVG?*
De AVG brengt een aantal wijzigingen voor verwerkersovereenkomsten met zich mee. Een aantal bepalingen gaan verder of zijn anders dan onder de Wbp. De verantwoordelijkheden en aansprakelijkheden van onderwijsinstellingen en leveranciers komt wel anders te liggen. Het advies is daarom om vóór 25 mei 2018 geen verwerkersovereenkomsten in te laten gaan op basis van de bepalingen van de AVG. Wel kan er nu een verwerkersovereenkomst worden besproken en afgestemd en die op 25 mei 2018 in laten gaan. De verwachting is overigens niet dat de Autoriteit Persoonsgegevens grote bezwaren zal hebben als er nu al verwerkersovereenkomsten worden afgesloten en ingaan die alleen zijn gebaseerd op de AVG.
3. *Mijn leverancier wil geen verwerkersovereenkomst met mij afsluiten op basis van de AVG, wat moet ik doen?*
U kunt uw leverancier alleen vanaf 25 mei 2018 verplichten om een contract af te sluiten op basis van de AVG. U kunt de optie voorleggen een verwerkersovereenkomst (op basis van de AVG) af te sluiten die op 25 mei 2018 ingaat.
4. *Ik wil de modellen wijzigen en zelf andere afspraken maken. Mag dat?*
De modellen die op dit moment in het mbo worden gebruikt, zijn opgesteld door en afgestemd met een grote groep deskundigen en vertegenwoordigers van sectorraden en brancheorganisaties alsmede het ministerie van OCW. Daarom is het de vraag of het zinvol is om zaken te wijzigen of toe te voegen nu een grote

groep deskundigen naar het model heeft gekeken. Het is uiteraard aan de verwerkingsverantwoordelijke om te bepalen welke afspraken er gemaakt moeten worden met iedere verwerker, dus afwijken mag (maar wordt niet geadviseerd). De afgestemde modellen zijn juist bedoeld en ontwikkeld om het het College van Bestuur makkelijker te maken de juiste verwerkersovereenkomst af te sluiten.

5. *Moet ik op 25 mei 2018 een nieuwe verwerkersovereenkomst hebben afgesloten?*
 Organisaties moeten vanaf 25 mei 2018 aan de AVG voldoen. U moet dus per 25 mei 2018 verwerkersovereenkomsten hebben afgesloten voldoen aan de AVG. Dat kan echter op praktische bezwaren stuiten. Het is mogelijk om op dit moment een verwerkersovereenkomst af te sluiten die ingaat per 25 mei 2018. Daarnaast denken we dat er ruimte is voor een korte overgangperiode (van enkele maanden na 25 mei 2018) waarin onderwijsinstellingen hun verwerkersovereenkomsten (die voldoen aan de Wbp) om kunnen zetten naar een AVG-compliant versie.

6. *Mijn leverancier wil persé het model gebruiken dat in de mbo-sector wordt gebruikt. Moet ik dat volgen?*
 Het College van Bestuur van een mbo-instelling is de verwerkingsverantwoordelijke en is verplicht te regelen dat er een sluitende verwerkersovereenkomst is. U gaat over de verwerkersovereenkomst en moet die afstemmen met de leverancier. Omdat de modellen die worden gebruikt in de mbo-sector door meerdere deskundigen en branche-vertegenwoordigers zijn opgesteld, is het voorstelbaar dat een leverancier daar gebruik van wil maken. Ons advies is om de in de mbo-sector van toepassing zijnde modellen te volgen.

7. *Als de mbo-sector bij het convenant is aangesloten, moet ik dan nog zelf verwerkersovereenkomst tekenen?*
 De model verwerkersovereenkomst die bij het privacyconvenant hoort, is een model. Dat model wordt door de leverancier ingevuld en als voorstel voorgelegd aan iedere onderwijsinstellingen. De AVG eist dat een verwerkingsverantwoordelijke een verwerkersovereenkomst moet hebben met haar leveranciers. In deze overeenkomst geeft de verwerkingsverantwoordelijke opdracht tot het verwerken van persoonsgegevens, gebonden en beperkt door een of meerdere specifieke doeleinden. Dat betekent dat alleen een verwerkingsverantwoordelijke voor zichzelf een verwerkersovereenkomst kan tekenen. De MBO Raad, saMBO-ICT of Kennisnet mogen dat niet doen.

Het is de verwachting dat de werkgroep verwerkersovereenkomsten de door leveranciers ingevulde model verwerkersovereenkomsten zal blijven toetsen en bespreken. Daarbij ligt de focus op de door de leverancier in te vullen bijlage 1 (privacybijsluiters) en bijlage 2 (beveiligingsbijlage).

8. *Waar kan ik de door de werkgroep verwerkersovereenkomsten getoetste overeenkomsten vinden?*
 De met de leveranciers besproken verwerkersovereenkomsten worden gedeeld op het netwerk van de Regiegroep IBP. Iedere IBP-manager van een mbo-instelling heeft daar toegang toe. Neem voor verdere vragen contact op met Leo Bakker (adviseur Kennisnet).